

Expozícia UV žiarenia v soláriách a jej vplyv na ľudské zdravie

Michaela Štefániková

Univerzita Mateja Bela, Fakulta prírodných vied, Katedra životného prostredia,
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica
Michaela.Stefanikova@umb.sk

Ultrafialové (UV) žiarenie je neviditeľná časť spektra elektromagnetického žiarenia slnka v intervale 100–400 nm (UVA 315–400 nm, UVB 280–315nm, UVC 100–280 nm). Celé intervalové spektrum je pre človeka klasifikované ako karcinogénne [1]. Soláriá emitujú predovšetkým považované za menej škodlivé UVA žiarenie, avšak v posledných rokoch výrobcovia solárnych žiarivcov zvyšujú podiel UVB žiarenia pre dosiahnutie prirodzenejšieho a rýchlejšieho opálenia.

Nadmerná expozícia UV žiarenia má vážne následky na zdravotný stav človeka – nepriaznivo sa podieľa na aktinickom starnutí kože, tvorbe malígeho melanómu kože, spinocelulárneho karcinómu kože, bazálneho karcinómu kože a poškodení zraku vznikom katarakty a pterygia [2].

V rokoch 2003-2004 sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno sa vykonali merania solárnych prístrojov v 17 prevádzkach, pomocou UV-metrov v troch expozičných rovinách – hlava, panva, nohy a určené technickou normou STN EN 60335-2-27: 2004 – bezpečnosť elektrických spotrebičov pre domácnosť a na podobné účely. Časť 2: Osobitné požiadavky na elektrické spotrebiče a ultrafialovým a infračerveným žiarením určené na ošetrovanie pokožky, z ktorých 1/3 prístrojov prekročovala hodnoty UVB žiarenia minimálne v jednom expozičnom bode. V troch prípadoch prevádzkovatelia solárií pristúpili k výmene trubíc [3].

V porovnaní s krajinami EÚ nie je na Slovensku súčasťou právneho poriadku predpis, ktorý by zakazoval používanie solárií osobami mladšími ako 18 rokov. Soláriá sú mládeži neprístupné v Nemecku, Taliansku i Francúzku, od septembra 2010 už aj v Rakúsku a o dosiahnutie rovnakého kroku sa pokúša i Česko.

Na základe odborného prístupu personálu a legislatívneho obmedzenia prístupu mládeži do 18. roku, vzhľadom k ich vývinu organizmu, sa môže zabrániť zvýšeniu expozícii UV žiarenia rizikových skupín, ku ktorým sa ďalej zaraďujú ľudia s fototypom I a II, ľudia v minulosti liečení na solárnu keratózu, alebo rakovinu kože, trpiaci alergiou na slnko, užívajúci lieky s fotosenzibilizujúcimi účinkami a tehotné ženy. Dôležitá je pri opaľovaní v soláriách potreba dodržiavania ochrany očí, obmedzenie ďalšej expozície UV žiarenia na dobu minimálne 48 hodín a minimalizovanie počtu návštev v soláriách na dobu maximálne 10 hodín za jeden rok.

[1] WORLD HEALTH ORGANIZATION (WHO): Artificial tanning sunbeds, risk and guidance. WHO Library Cataloguing-in-Publication Data, **2003**, 1–14.

[2] WORLD HEALTH ORGANIZATION (WHO): Ultraviolet radiation and human health. WHO Library Cataloguing-in-Publication Data, **2009**, 1–3.

[3] DRIMAL, M, 2004. Výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. *Revue ošetrovateľstva a laboratórných metódik*, **2004**, 10(4), 160–162.